

‘De klus waar iedere landschapsarchitect van droomt. Geweldig leuk, dynamisch én zeer spannend.’ Zo ziet John Boon zijn taak als hoofdontwerper van de Floriade 2012. John stuurt het ontwerpteam aan, adviseert de inzenders over de esthetische kwaliteit van hun ontwerp en functioneert als een soort bouwmeester. Terugkijkend op ruim vijf intensieve jaren en vooruitkijkend naar de opening vertelt hij over deze kans van zijn leven.

Floriade boulevard met zitelementen. Foto Tanja Bouman, Arcadis

‘Tropenjaren, maar het leukste dat ik ooit gedaan heb’

Een belevenis voor jong en oud met tuinbouwgewassen in de hoofdrol. Dat moet de Floriade 2012 worden. En daar zet John zich volledig voor in. ‘Hoofdontwerper zijn van de Floriade moet je maar één keer in je leven doen en dan een ander de kans gunnen. Het zijn tropenjaren, maar het is het leukste dat ik ooit gedaan heb.’ Samen met zijn ontwerpteam stond hij voor

de opgave om in een bosachtig gebied het Floriadepark te ontwerpen. De basis werd een casco van bos met daarin vijf themavelden, elk met een aansprekend onderwerp. De thema’s zijn al benoemd tijdens de evaluatie van de vorige editie van de Floriade tien jaar geleden. Men vond dat de beleving van de consument centraal moest komen te staan en niet langer het product.

In het themaveld Relax & Heal gaat het om het belang van de tuinbouw voor je geestelijke en lichamelijke welzijn. Green Engine toont de tuinbouw als duurzame motor van de Nederlandse economie en Education & Innovation de wisselwerking tussen tuinbouw, onderwijs en innovatie. In het veld Environment ervaar je het belang van groen en tuinen voor onze leef- en werkomgeving.

De tuinbouw in World Show Stage vormt de inspiratiebron voor kunst, cultuur en entertainment.

Gewenste sferen

Elk veld heeft een eigen vormgeving, passend bij de sfeer van het thema en is daarvoor gemakkelijk herkenbaar voor het publiek. De gewenste sfeer voor elk themagebied is bepaald met behulp van *moodboards*. Daarop kon ieder lid van het ontwerpteam alles kwijt over wat hij associeerde met het thema.

De tuinbouwvakwereld was niet direct enthousiast over het concept beleving en het centraal stellen van de consument. 'De

John Boon studeert in 1992 af aan de Rijks Hogere School voor Tuin- en Landschapsinrichting in Boskoop. Hij vervolgt zijn studie aan de Academie van Bouwkunst te Amsterdam en gaat werken bij het ontwerp bureau van Kees Hund. De studie onderbreekt hij tijdelijk om in het bestuur te gaan van de organisatie van het ELASA-congres in Nederland in 1997. In 2000 studeert hij af. Eerder, in 1996, treedt hij in dienst bij de gemeente Hilversum. In 2005 komt hij bij Arcadis. Na een korte tijd als hoofd van de afdeling landschap wordt hij in 2006 gevraagd als hoofdontwerper van de Floriade 2012.

opdrachtgever – Regio Venlo Floriade 2012 B.V., een samenwerking van De Nederlandse Tuinbouwraad en de regio Venlo – heeft daarom veel energie gestoken in het uitleggen van dit concept', zegt John. 'Het product mag dan niet centraal staan, het stáát er wel. Zo staan de vele bloembollen niet in vakjes met naamkaartjes erbij, maar in mooie beplantingsplannen waardoor consumenten enthousiast worden gemaakt voor toepassing in hun eigen tuin. Gaandeweg is er binnen de vakwereld veel waardering voor dat idee ontstaan.'

Subtiele verwerking randvoorwaarden

De randvoorwaarden zijn gesmeed tot een goed ontwerp, zonder dat ze al te duidelijk zichtbaar zijn, legt John uit. De opdrachtgever heeft zijn eisen ten aanzien van duurzaamheid bijvoorbeeld vastgelegd in de Venlo-principes, gebaseerd op de cradle-to-cradle filosofie. 'Deze filosofie zit in het hele plan verweven, zonder dat dit zich nadrukkelijk manifesteert. Verder moest het bos blijven en het er stil en donker blijven. Het Floriadeterrein is namelijk gedeeltelijk onderdeel van de Ecologische Hoofdstructuur. Dit past ook uitstekend in het idee van het bos als transitieruimte tussen de velden. Verder is het plangebied een infiltratiegebied en één van de belangrijkste cultuurhistorische vindplaatsen van Nederland met grafheuvels en Middeleeuwse wallen, die behouden moeten blijven. Dit alles is meegenomen in het ontwerp.'

Na sluiting wordt het Floriadepark een duurzaam bedrijventerrein, het Venlo GreenPark. Hiervoor heeft Jo Coenen een stedenbouwkundige visie opgesteld. John: 'In het Floriade-ontwerp hebben we hier al zoveel mogelijk rekening mee gehouden. Zo is een belangrijk deel van de hoofdinfrastructuur op de visie van Coenen gebaseerd en zijn bomen geplant op plekken waar ze na de Floriade behouden kunnen blijven.'

Integrale benadering

Arcadis is verantwoordelijk voor zowel het ontwerp, de engineering, de aanleg als het hele projectmanagement. Om onnodige kosten (faalkosten) te voorkomen is er gekozen voor een integrale benadering. Vanaf het moment dat John met het ontwerpteam aan de slag ging – de eerste workshop startte voorjaar 2007 – zijn de engineers en uitvoerders bij het proces betrokken. Ideeën zijn door hen gelijk op haalbaarheid getoetst.

'Dat is een unieke en heel effectieve manier

Foto Tanja Bouman (Arcadis)

van werken gebleken. De ontwerpgroep die bij aanvang uit tien ontwerpers en beplantingsdeskundigen bestond, is momenteel nog maar drie man sterk. Gaandeweg het proces is het aantal ontwerpers afgenomen en het aantal engineers en uitvoerders gegroeid. Maar alle disciplines blijven tijdens het hele proces aanwezig.'

Wat John van zijn voorgangers meekreeg, is dat je als hoofdontwerper erg flexibel moet zijn. Geen enkele dag gaat zoals gepland; een behoorlijk improvisatievermogen is een vereiste voor deze klus. 'In het begin waren er bijvoorbeeld negatieve mediaberichten over natuurliefhebbers die vreesden voor een sterke achteruitgang van natuurwaarden. De ontwerpers zijn met hen in gesprek gegaan en hebben gevraagd wanneer de Floriade ook voor hen een succes zou zijn. Door met biologen en ecologen naar oplossingen te zoeken, is de stemming omgebogen.'

Financiële crisis

De grootste tegenslag kwam toen door de financiële crisis het erop leek dat permanente bebouwing niet mogelijk zou zijn. In eerste instantie zouden er vijf gebouwen komen. Uiteindelijk werden het er twee, maar ook daar wilde geen enkele ontwikkelaar aan. Omdat de overheid nog investeerde om de economie draaiend te houden, heeft uiteindelijk de provincie geparticipeerd in de Innovatoren en de regio in Villa Flora. John is enorm blij dat dit gelukt is.

'Er waren uiteraard ook meevallers, zoals prachtige inzendingen die van een verloren hoek een geweldig mooi gedeelte hebben gemaakt. Of het verzoek van een bedrijf om een kabelbaan te mogen aanleggen en te exploiteren.' Hoewel dat verzoek pas laat in het ontwerpproces kwam, zagen zowel de opdrachtgever als John en zijn team kansen. De kabelbaan bewijst voor de opening al zijn nut. Ongeveer 50.000 mensen hebben er al in gezeten om een beeld van het terrein te krijgen.

Marleen Malais en Leonie Heutinck